

Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Wydminy
na lata 2016-2023

Spis treści

1. WSTĘP.....	3
2. PROCES TWORZENIA STRATEGII.....	4
2.1. Podstawa prawna.....	4
2.2. Harmonogram prac.....	6
3. OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE GMINY WYDMINY.....	7
3.1. Położenie.....	7
3.2. Powierzchnia.....	7
3.3. Demografia.....	8
3.4. Struktura mieszkańców według grup ekonomicznych.....	9
3.5. Mieszkalnictwo.....	9
3.6. Warunki życia.....	9
4. SYTUACJA GOSPODARCZA.....	10
4.1. Rolnictwo.....	10
4.2. Turystyka.....	10
4.3. Podmioty gospodarki narodowej.....	11
4.4. Sytuacja na rynku pracy.....	11
4.4.1. Bezrobocie z perspektywy pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej..	13
5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	13
5.1. Służba zdrowia.....	13
5.2. Oświata.....	14
5.3. Kultura.....	15
5.4. Bezpieczeństwo publiczne.....	15
5.5. Dom Pomocy Społecznej.....	16
5.6. Aktywność społeczna.....	16
5.6.1. Caritas.....	17
6. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE WYDMINY.....	17
6.1. Zadania własne, zlecone i świadczenia rodzinne.....	18
6.2. Projekty realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach....	21
6.3. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych wsparciem finansowym.....	23
6.3.1. Ubóstwo.....	24
6.3.2. Niepełnosprawność.....	24
6.3.3. Długotrwała choroba.....	25
6.3.4. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.....	26
6.3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa rolnego.....	31
7. ANALIZA SWOT.....	33
8. WYZNACZONE CELE STRATEGICZNE DO REALIZACJI W LATACH 2016-2013.....	36
9. SPIS TABEL I WYKRESÓW.....	44
10. ZAŁĄCZNIKI.....	45

1. WSTĘP

Obowiązek opracowywania strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Wydminy wynika bezpośrednio z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 163), jak również z powodu zakończenia terminu obowiązującej strategii. Obecnie problemy społeczne przybierają inny wymiar, dlatego też aktualizacja strategii jest niezbędna do aktualnej oceny sytuacji oraz określeniu nowych kierunków działań, a także wyznaczeniu kolejnych wyzwań.

Powstanie strategii oparte zostało na dużym kontakcie ze społecznością lokalną poprzez poznanie ich opinii w formie przeprowadzonych ankiet oraz konsultacji społecznych. Szczegółowe wyniki badań zostały przedstawione w załącznikach.

Dokument ma charakter kilkuletni, został opracowany na lata 2016-2023. Zgodny jest z innymi materiałami strategicznymi, które dotyczą polityki społecznej, na szczeblu europejskim, krajowym oraz regionalnym umożliwiając tym samym m.in. pozyskanie środków zewnętrznych (w tym także z Unii Europejskiej) na realizację postawionych kierunków działań. Wytycza nowe cele strategiczne mające na celu poprawę jakości życia społeczeństwa, poprzez polepszenie sytuacji materialnej, jak również wsparcie społeczne.

2. PROCES TWORZENIA STRATEGII

2.1. Podstawa prawna

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 19. ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 163). Podczas opracowywania strategii bazowano na aktach prawnych dających podstawy do działań w sferze polityki społecznej. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 ze zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 332),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 114),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 ze zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 149 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. nr 43, poz. 225 ze zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r. nr 127, poz. 721 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jedn. Dz. U. z 2011 r., nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 ze zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. nr 256, poz. 2572 ze zm.),
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 618 ze zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 581 e zm.),
- uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r., w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc Państwa w Zakresie Dożywiania” na lata 2014-2020,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 885 ze zm.),
- ustawa o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 330 ze zm.),
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r. poz. 121 ze zm.),
- ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r., o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r., poz. 1206 ze zm.),
- ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (tekst jedn. Dz. U. z 2014 r. poz. 1202),
- uchwały Nr X/46/90 Gminnej Rady narodowej z dnia 28 lutego 1990 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach.

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych obowiązujących aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Wydminy na lata 2016-2023 obejmuje również europejskie, krajowe i regionalne dokumenty strategiczne, m.in.:

1. Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”.
2. Strategia Rozwoju Kraju 2030: konkurencyjna gospodarka, spójność społeczna i terytorialna, sprawne i efektywne państwo.
3. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju: Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności
4. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.
5. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020.
6. Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej 2014-2020.
7. Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020.
8. Krajowy Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie 2014-2020.
9. Krajowy Program Przeciwdziałaniu Narkomanii 2011-2016.
10. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.
11. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej 2014-2020.

2.2. Harmonogram prac

Przebieg działań związanych z pracami nad dokumentem przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Harmonogram opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

<i>Etapy miesięczne Zakres czynności</i>	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień
Powołanie zespołu												
Promocja partycypacyjnego procesu opracowania strategii i jej realizacji												
Zebrańie informacji na temat sytuacji w gminie												
Zebrańie danych statystycznych i rejestrowych												
Przeprowadzenie badań w społeczności												
Wstępna analiza zebranych danych												
Opracowanie i zredagowanie strategii												
Konsultowanie strategii - konsultacje społeczne												
Wprowadzenie zmian i korekt												
Uchwalenie strategii												
Wdrożenie strategii												

3. OGÓLNE INFORMACJE DOTYCZĄCE GMINY WYDMINY

3.1. Położenie

Wydminy to gmina wiejska, położona we wschodniej części województwa warmińsko – mazurskiego, w powiecie giżyckim. Sąsiaduje z:

- gminą Kruklanki (od północy);
- gminą Świętajno (od wschodu);
- gminami Stare Juchy i Orzysz (od południa);
- gminami Miłki i Giżycko (od zachodu).

3.2. Powierzchnia

Terytorium gminy Wydminy obejmuje 23 299 ha, gdzie 62% stanowią użytki rolne, 24% lasy i grunty leśne, a 5% zajmują wody powierzchniowe.

Tabela nr 2. Struktura agrarna

Wyszczególnienie	ha
Powierzchnia geodezyjna	23 299
Użytki rolne w tym:	14 399
grunty orne	8 711
sady	9
łąki	2 196
pastwiska	3 192
Lasy i grunty leśne	5 633
Wody	1 246

*Źródło: na podstawie danych GUS 2014

Administracyjnie teren gminy dzieli się na 28 sołectw i obejmuje 37 wsi.

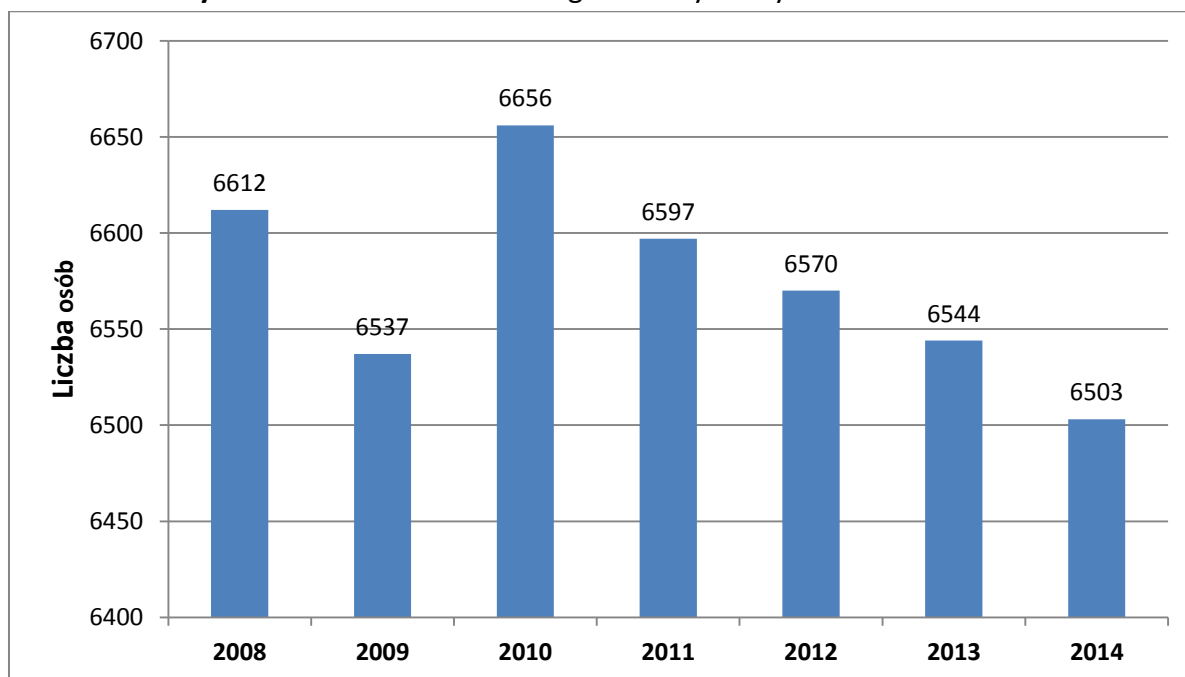
Wykaz sołectw

1. Berkowo	12. Mazuchówka	23. Szczepanki
2. Biała Giżycka	13. Okrągłe	24. Szczybały Orłowskie
3. Cybulki	14. Orłowo	25. Talki
4. Czarnówka	15. Pamry	26. Wężówka
5. Dudka	16. Pańska Wola	27. Wydminy
6. Gajrowskie	17. Pietrasze	28. Zelki
7. Gawliki Małe	18. Radzie	
8. Gawliki Wielkie	19. Ranty	
9. Grądzkie	20. Siedliska	
10. Hejbuty	21. Siemionki	
11. Malinka	22. Sucholaski	

3.3. Demografia

W 2013 roku teren gminy Wydminy (według danych GUS) zamieszkiwało 6544 osób (w tym 3320 mężczyzn i 3224 kobiety) co daje średnio około 28 osób/km². W porównaniu do powiatu giżyckiego, gdzie gęstość zaludnienia wynosiła w 2013 roku 51 osób na 1 km², jest to wartość prawie o połowę niższa¹. Liczba ludności utrzymuje się na podobnym poziomie, z lekką tendencją spadkową w porównaniu do lat ubiegłych (od 2010 mniej o 153 osoby). Występuje nadwyżka mężczyzn nad kobietami. Przyrost naturalny tego regionu kształtuje się zmiennie, w 2010, 2011 i 2013 roku był ujemny. Od 2007 roku spada systematycznie liczba zawartych małżeństw (z 61 w 2007 roku do 26 w 2013 roku). Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych jest ciągle ujemne². Związane jest to głównie z migracją ludzi młodych za pracą do centralnej Polski oraz zagranicę.

Wykres nr 1. Liczba ludności w gminie Wydminy w latach 2008-2014

*Źródło: na podstawie danych GUS, stan na 31 grudnia każdego roku

¹ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014

² www.swaid.stat.gov.pl

3.4. Struktura mieszkańców według grup ekonomicznych

Zgodnie z poniższą tabelą, największą grupę w 2014 roku stanowiła liczba osób w wieku produkcyjnym 64% (dla kobiet odsetek ten wyniósł 56%, dla mężczyzn 44%). W porównaniu do powiatu giżyckiego wskaźniki utrzymują się na podobnym poziomie. W wieku poprodukcyjnym liczba mężczyzn przeważa ponad dwukrotnie liczbę kobiet. Gmina Wydminy posiada więc duży kapitał ludzi chcących podjąć zatrudnienie, gdy tylko rynek pracy im takie zaoferuje.

Tabela nr 3. Struktura mieszkańców według grup ekonomicznych

Grupa wiekowa	Liczba osób	
	2013	2014
Wiek przedprodukcyjny:	1279	1229
-kobiety	682	649
-mężczyźni	597	580
Wiek produkcyjny:	4171	4145
-kobiety	2333	2320
-mężczyźni	1838	1825
Wiek poprodukcyjny:	1094	1129
-kobiety	305	328
-mężczyźni	789	801

* Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.5. Mieszkalnictwo

W 2013 roku przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 mieszkańca wynosiła 78,3 m². W tymże roku wydatki na gospodarkę mieszkaniową stanowiły 0,7% ogółu wydatków budżetowych gminy. Głównym problemem na terenie gminy Wydminy jest brak odpowiedniej ilości mieszkań komunalnych i socjalnych. W 2013 roku było ich tylko 9³.

3.6. Warunki życia

W 2013 roku gminne dochody na jednego mieszkańca wyniosły 3 339 zł przy wydatkach w wysokości 3 498 zł. W tym samym roku nakłady na pomoc społeczną wyniosły 24,5%, czyli prawie ¼ wydatków gminy została przeznaczona na poprawę jakości życia społeczności lokalnej⁴.

³ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014

⁴ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014

4. SYTUACJA GOSPODARCZA

4.1. Rolnictwo

Znaczny udział użytków rolnych, ponad 62%, w ogólnej powierzchni świadczy o tym, że na terenie gminy duża część mieszkańców trudni się rolnictwem. Związane jest to również z faktem, że są to tereny byłych Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR).

Analizując grupy obszarowe użytków rolnych występuje bardzo duże rozdrobnienie gospodarstw. Małe gospodarstwa do 5ha stanowią 55% ogółu liczby domostw gospodarujących. Dominuje tutaj głównie hodowla bydła mlecznego i mięsnego 44%, jak również drobiu 31%. Jeśli chodzi o strukturę zasiewów to przeważają zboża, które często przeznaczone są na paszę dla zwierząt hodowlanych⁵.

4.2. Turystyka

Ze względu na atrakcyjne położenie gminy mieszkańcy czerpią również dochody z turystyki. Urozmaicona rzeźba terenu oraz bogactwo jezior (21 w tym największe jezioro Gawlik 440ha i jezioro Wydmińskie 393,5ha z malowniczymi wysepkami) stwarzają doskonałe warunki do rozwoju turystyki. Jeśli chodzi o bazy noclegowe to oferta jest dość bogata, przeważają głównie kwatery prywatne, a dla wymagających funkcjonują również przeróżne pensjonaty, zajazdy, gościńce, hotele, gospodarstwa agroturystyczne itp. Dla spragnionych bliskiego kontaktu z naturą udostępnione są pola namiotowe. Na terenie Wydmin i okolic sprawnie działają obiekty gastronomiczne, z bogatą kartą dań regionalnych. Rozwinięte jest również zaplecze handlowo-usługowe. Do dyspozycji są: wypożyczalnia sprzętu wodnego w Wydminach oraz Łękuku, hala sportowa z siłownią i boisko „Orlik”, korty tenisowe oraz stadniny koni. Duża ilość kompleksów leśnych zachęca turystów do odbywania wycieczek pieszych, a jest co zwiedzać, m.in.:

- zabytkowe kościoły w: Wydminach, Zelkach i Orłowie;
- zespoły dworsko-parkowe w Gawlikach Małych, Berkowie, Pamrach;
- cmentarze i kwatery wojenne;
- głązy narzutowe;
- piękne aleje przydrożne;
- wiatrak z XIX w Grądzkich.

⁵www.swaid.stat.gov.pl

4.3. Podmioty gospodarki narodowej

Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w 2014 roku kształtowała się następująco:

Tabela nr 4. Podmioty gospodarki narodowej w 2014 roku

Podmioty według sektorów własności	Liczba podmiotów
ogółem	415
sektor publiczny ogółem	19
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	13
przedsiębiorstwa państwowe	0
sektor prywatny ogółem	396
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	275
spółki handlowe	17
spółdzielnie	6
fundacje	3
stowarzyszenia i organizacje społeczne	22

*Źródło: na podstawie danych GUS 2014

Sektor prywatny stanowił 95% ogółu przedsiębiorstw. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2014 roku wynosiła 275 i stanowiła 69% sektoru prywatnego. Głównie dominują małe przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób (96% firm).

4.4. Sytuacja na rynku pracy

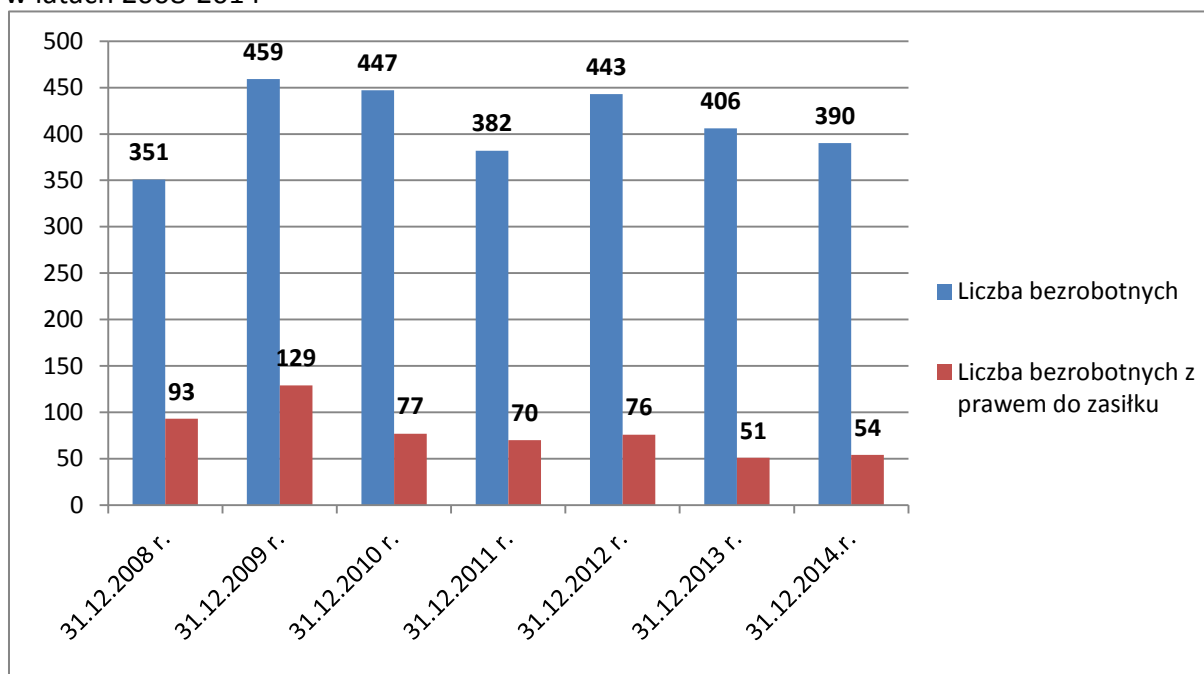
Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się najwyższą stopą bezrobocia w Polsce wynosząca 18,9%, natomiast w kraju 11,5%, a w powiecie giżyckim 17% (stan na 31.12.2014 r.)⁶. Na terenie gminy Wydminy nie funkcjonują duże zakłady pracy, co wiąże się z problemem bezrobocia w tym obszarze. Mieszkańcy często dojeżdżają do pracy do pobliskich miast (Giżycko, Ełk, Olecko).

⁶ www.stat.gov.pl

Tabela nr 5. Dynamika bezrobocia w gminie Wydminy w latach 2008-2014

Stan na dzień	Liczba bezrobotnych		Liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku	
	ogółem	w tym kobiet	Ogółem	w tym kobiet
31.12.2008 r.	351	190	93	36
31.12.2009 r.	459	239	129	51
31.12.2010 r.	447	238	77	26
31.12.2011 r.	382	202	70	24
31.12.2012 r.	443	211	76	25
31.12.2013 r.	406	186	51	15
31.12.2014 r.	390	184	54	17

* Źródło: Dane PUP Giżycko

Wykres nr 2. Liczba bezrobotnych (ogółem) oraz liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w latach 2008-2014

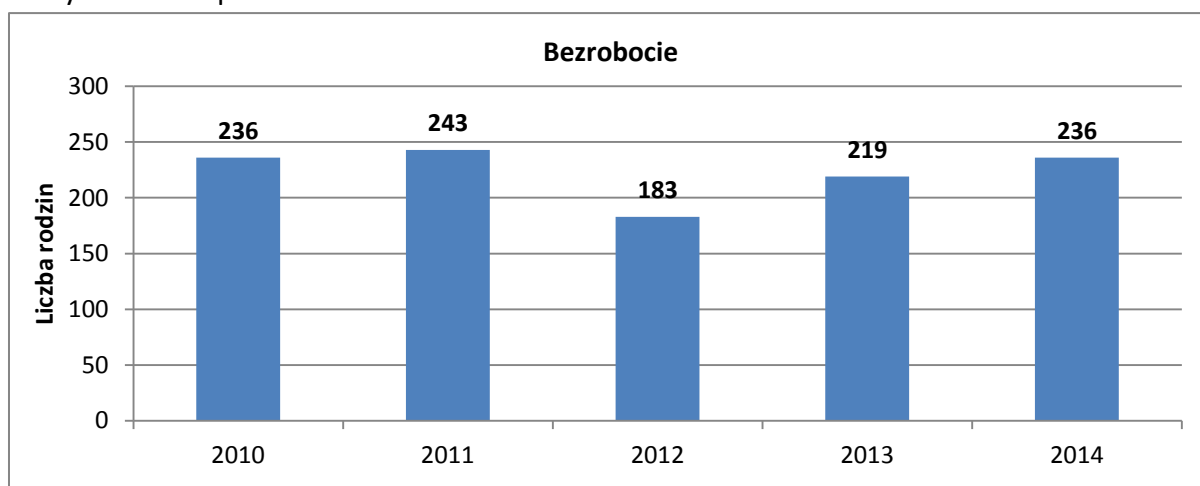
* Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Giżycku

Poziom liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Giżycku kształtuje się na zmiennym poziomie (od 2012 roku następuje spadek o 13%). Osoby bezrobotne zarejestrowane stanowią 9,4% liczby osób w wieku produkcyjnym. Problemem jest fakt, że tylko nieznaczna ilość osób bez pracy posiada prawo do zasiłku (w 2014 roku tylko 14% ogółu), w tym również bardzo niewielki odsetek kobiet (z 184 zarejestrowanych kobiet tylko 17 miało prawo do zasiłku tj. 9%). Duży udział w liczbie bezrobotnych mają osoby młode bez kwalifikacji, doświadczenia zawodowego oraz osoby po 50 roku życia, będące również osobami długotrwale bezrobotnymi. Na terenie gminy Wydminy widoczne jest również występowanie bezrobocia sezonowego, gdzie w okresie letnim nasila się zatrudnienie w sektorze budowlanym, turystycznym oraz rolniczym.

4.4.1. Bezrobocie z perspektywy pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Z perspektywy przyznanych świadczeń, od 2012 roku rośnie liczba osób korzystająca z wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, z powodu bezrobocia (wzrost o 29%). W okolicy Wydmin nie funkcjonują duże przedsiębiorstwa, a rotacja w dotychczasowych jest bardzo mała.

Wykres nr 3. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu bezrobocia w latach 2010-2014

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

W celu przeciwdziałaniu bezrobociu na terenie gminy Wydminy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w latach 2012-2014 projekty unijne mające na celu aktywizację społeczną osób bezrobotnych⁷.

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1. Służba zdrowia

Na terenie gminy Wydminy funkcjonuje:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Poradnia Usług Medycznych „Med.- J.A.R.”,
- "Fizjo-Medica" Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Usługi Rehabilitacyjne,
- Poradnia „K” (położniczo-ginekologiczna),
- Poradnia Stomatologiczna.

Na miejscu stacjonuje również karetka pogotowia. Hospitalizacja odbywa się w Szpitalu w Giżycku. Mimo to utrudniony jest dostęp do lekarzy specjalistów, jak również przychodni specjalistycznych (np. psychologicznych). Ponad połowa ankietowanych mieszkańców uważa, że dostęp do placówek służby zdrowia jest niewystarczający⁸. Zapotrzebowanie na opiekę zdrowotną jest bardzo duże, a placówka przyjmuje tylko w określonych godzinach. Według danych GUS w 2014 roku w Wydminach liczba porad lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej

⁷ Więcej szczegółów w punkcie 6.2 Strategii (strona 21)

⁸ Załącznik nr 3.

wyniosła 27 473, czyli na jednego mieszkańca przypada średnio 4 porady rocznie⁹. Wydatki na ochronę zdrowia stanowiły 0,4% budżetu gminy Wydminy¹⁰. Zaopatrzenie w leki zapewnia apteka oraz punkt apteczny zlokalizowany w Wydminach.

5.2. Oświata

Na terenie gminy Wydminy funkcjonują 4 placówki oświatowe, z następującymi oddziałami:

- Szkoła Podstawowa w Wydminach, Gawlikach Wielkich oraz:
 - filia Szkoły Podstawowej w Talkach o strukturze 0-3
 - filia Szkoły Podstawowej w Zelkach o strukturze 0-3
- Gimnazjum w Wydminach i Gawlikach Wielkich,
- Liceum Ogólnokształcące w Wydminach.

Na terenie gminy działają również dwa przedszkola prywatne:

- Mały Artysta. Punkt Wychowania Przedszkolnego ,
- Przedszkole „Słoneczna Kraina”.

Tabela nr 6. Placówki publiczne z podziałem na liczbę oddziałów i uczniów

Placówka oświatowa	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Wydminy	28	528
szkoła podstawowa	16	320
gimnazjum	9	165
liceum	3	43
Gawliki Wielkie	10	153
szkoła podstawowa	7	101
gimnazjum	3	52
Zelki	7	39
Talki	7	42
Razem	52	762

* Źródło: Biuro Obsługi Szkół w Wydminach, stan na 31 marca 2015 r.

Łącznie na terenie gminy w marcu 2015 roku do 4 szkół uczęszczało 762 uczniów. Placówka w Wydminach posiada stołówkę, reszta szkół jadalnie przyszkolne. Wszystkie podmioty udostępniają świetlice dla dzieci. Dodatkowo dzieci mogą korzystać z dwóch hal sportowych, dwóch boisk sportowych ORLIK, stadionu, jednej siłowni oraz czterech bibliotek i filii. W 2013 roku wydatki na oświatę i wychowanie wyniosły 34,7% budżetu tj. 7 955 760 zł¹¹.

⁹ www.swaid.stat.gov.pl

¹⁰ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014

¹¹ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014

Dokładniejszy stan szkolnictwa z perspektywy uczniów przedstawiają wyniki ankiet przeprowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w trakcie zajęć lekcyjnych w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wydminach oraz Zespole Szkół w Gawlikach Wielkich¹².

Projekty unijne realizowane w poszczególnych szkołach przedstawione są w Ewaluacji 2008-2015 (Cel szczegółowy 7.2 Wsparcie edukacyjne młodzieży)¹³.

5.3. Kultura

Największą jednostką kulturalną na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Kultury w Wydminach. W swoim zapleczu posiada dwie sale widowiskowe, salę wykładową, pracownię plastyczną oraz pomieszczenia biurowe. Jest miejscem gdzie odbywają się na stałe zajęcia plastyczne, teatralne, taneczne, taekwondo oraz malarskie, skierowane do wszystkich grup wiekowych.

Od 2013 roku placówka GOK-u, wspólnie z FORUM NGO'S Wydminy prowadzi Wydmiński Uniwersytet Trzeciego Wieku, co skutecznie przyczynia się do aktywizacji seniorów¹⁴. Ośrodek organizuje również cykliczne imprezy przyczyniając się do integracji społeczności lokalnej m.in.: Dni Wydmin, dożynki gminne, koncerty oraz kiermasze¹⁵.

5.4. Bezpieczeństwo publiczne

W lipcu 2012 roku zlikwidowano Posterunek Policji w Wydminach. Następnie przez krótki okres funkcjonował Punkt Przyjęcia Interesantów w Urzędzie Gminy. Na chwilę obecną przydzielony jest dzielnicowy, który urzęduje w Komendzie Powiatowej Policji w Giżycku.

¹² Załącznik nr 4-12.

¹³ Załącznik nr 1.

¹⁴ Załącznik nr 1. (Cel strategiczny 4)

Tabela nr 7. Przestępczość na terenie gminy Wydminy w latach 2013-2014

Rodzaj zdarzenia	Liczba zdarzeń	
	2013	2014
Bójka, pobicie	12	6
Kradzież	26	24
Kradzież z włamaniem	19	18
Rozbój	bd	1
Podrobienie dokumentów	1	1
Zniszczenie mienia	bd	2
Razem liczba przestępstw	59	52
Razem liczba interwencji	173	179
Kolizje	39	47
Wypadki drogowe	3	4

* Źródło: Komenda Powiatowa Policji Giżycko

W porównaniu do 2013 roku liczba przestępstw oraz interwencji Policji utrzymują się na podobnym poziomie (przestępstwa zmalały o 12%, o 3% było więcej interwencji), a liczba kolizji drogowych wzrosła o 20,5%. Najczęstszym naruszeniem prawa są kradzieże i włamania.

Większość, czyli 71% ankietowanych mieszkańców czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Zaś 26% badanych odczuwa zagrożenie. Spośród osób odczuwających zagrożenie głównym powodem jest: brak posterunku policji 35%, lekceważenie zgłoszeń o interwencję 17,5% oraz nadmierną prędkość kierowców 15%¹⁶.

5.5. Dom Pomocy Społecznej

Od lutego 2008 roku w Wydminach funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej, przeznaczony dla 34 podopiecznych. Zapewnia on seniorom całodobową opiekę. W 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej dofinansował pobyt 25 osób w DPS, na kwotę 545 579,21 zł¹⁷.

5.6 Aktywność społeczna

Na terenie gminy Wydminy w 2014 roku funkcjonowały:

- 3 fundacje,
- 6 spółdzielni,
- 22 stowarzyszenia i organizacje społeczne.

¹⁶Załącznik nr 3

¹⁷Tabela nr 8. (str. 18)

Organizacje przyczyniają się do integracji społecznej mieszkańców, poprzez rozwijanie zainteresowań oraz samorealizację, mając wkład w podnoszeniu jakości ich życia.

Wzrost aktywności społecznej w poszczególnych miejscowościach gminy odbywa się w 11 świetlicach, 11 wiatkach oraz udostępnionych jest 14 placów zabaw dla dzieci.

Aktywność organizacji pozarządowych, które realizowały zadania ze środków gminy Wydminy ilustruje załącznik nr 1 Ewaluacja 2008-2015 5.2 Wspieranie inicjatyw lokalnych, organizacji pozarządowych i liderów społecznych (5.2.3 Wsparcie w zapewnieniu niezbędnego wkładu własnego przy ubieganiu się o środki zewnętrzne).

6. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE WYDMINY

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS)

Zadania z zakresu polityki społecznej są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach. Ośrodkiem kieruje kierownik (wraz z zastępcą kierownika), zadania związane z działalnością placówki wykonują główny księgowy, pracownicy socjalni, referenci do spraw świadczeń rodzinnych, opiekunki domowe oraz asystent rodziny.

6.1. Zadania własne, zlecone i świadczenia rodzinne

Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej. Zakres tych działań przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 8. Zadania własne gminy w 2014 r.

Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenia	Kwota świadczeń
Dożywianie	452	404 513,60 zł
Usługi opiekuńcze	17	136 697,90 zł
Zasiłki celowe	158	22 848,07 zł
Zasiłki okresowe	223	827 420,62 zł
Zasiłki stałe	66	279 662,57 zł
Schronienie	4	3 341,32 zł
Składki zdrowotne	48	21 871,61 zł
Domy Pomocy Społecznej	25	545 579,21 zł
Prace społecznie użyteczne	4	3 086,40 zł
Utrzymanie ośrodka	-----	372 687,29 zł
Rodziny zastępcze	2 rodziny	5 072,87 zł
Asystent rodziny	15 rodzin	36 229,30 zł
Dodatki mieszkaniowe	160	181 690,50 zł
Stypendia szkolne	325	199 624,19 zł
Wkład własny projekt Równe Szanse	-----	20 216,03 zł
Koszta egzekucyjne FA	-----	3 030,00 zł
Razem		3 063 562,48 zł

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

Z pomocy w 2014 roku najliczniej skorzystały dzieci w liczbie 452 w formie dożywiania, a 325 osobom przyznano stypendia szkolne. Łącznie te kwoty opiewają na sumę 604 137,79 zł. Duży udział w budżecie miało wsparcie finansowe potrzebujących w formie zasiłków (celowych, okresowych i stałych). Łącznie przyznano ich 447. Wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 15 rodzin, zaś usługi opiekuńcze świadczone u 17 osób.

Tabela nr 9. Zadania zlecone gminy w 2014r.

Formy pomocy	Kwota świadczeń
Świadczenia rodzinne	1 927 086,61 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	41 000 zł
Świadczenia emerytalno-rentowe	76 455,87 zł
Fundusz alimentacyjny	347 642,23 zł
Dodatki – pomoc finansowa wraz z kosztami obsługi dla osób uprawnionych do świadczeń pielęgnacyjnych	58 144,00 zł
Koszty obsługi świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego	73 916,99 zł
Składka zdrowotna	9 056,88 zł
Dodatek energetyczny	3 837,00 zł
Karta Dużej Rodziny	446,50 zł
Razem	2 537 586,08 zł

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

łącznie w 2014 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 459 rodzin (w tym 2 171 osób w rodzinie) na ogólną liczbę mieszkańców gminy, która wynosiła 6 503 osób. Osób uprawnionych do korzystania z funduszu alimentacyjnego było 88. Kwota wypłaconych świadczeń wynosiła 347 642,00 zł. Referat świadczeń rodzinnych prowadził również postępowanie wobec 58 dłużników alimentacyjnych¹⁸.

¹⁸ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach za rok 2014

Szczegółowy zakres wypłaconych świadczeń rodzinnych i dodatków do nich, przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 10. Pomoc społeczna- świadczenia rodzinne w 2014 r.

Lp.	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
1.	Zasiłki rodzinne	7808
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	4227
	* Urodzenia dziecka	28
	* Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	60
	* Samotnego wychowania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych skutecznego upływu ustawowego okresu jego pobierania	0
	* Samotnego wychowania dziecka	324
	* Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	510
	Rozpoczęcia roku szkolnego	500
	Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1190
	Wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1615
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	2331
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	282
5.	Dodatki do świadczenia pielęgnacyjnego	279
6.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	41
7.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	41
8.	Zasiłek dla opiekuna	302
9.	Fundusz alimentacyjny	88

* Źródło: Dane GOPS w Wydminach 2014 r.

W 2014 roku wypłacono zasiłki rodzinne w liczbie 7 808, 2 331 zasiłków pielęgnacyjnych, 1 615 zasiłków dotyczących wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej co stanowiło 38,21% ogółu dodatków do zasiłków rodzinnych oraz 1 190 świadczeń dotyczących podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

6.2. Projekty realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach¹⁹

„Równe szanse”

Projekt realizowany był w latach 2010-2014. Udział w nim brali mieszkańcy z gminy Wydminy, którzy nie posiadali zatrudnienia. W ramach projektu zostały przeprowadzone warsztaty z zakresu socjoterapii, komunikacji i autopromocji oraz doradztwa zawodowego. Mieszkańcy nabyli nowe kwalifikacje poprzez organizowane kursy zawodowe. Od 2013 roku poza kursami odbywały się także płatne staże u pracodawców. Dzięki przeprowadzonym warsztatom stolarskim, powstał w Siedliskach „grzybek rekreacyjny”, który służy aktywnym formom spędzania wolnego czasu przez mieszkańców.

Projekt został zakończony 31 grudnia 2014 roku.

„50 plus to dopiero koniec początku”

Projekt "50 plus - to dopiero koniec początku" realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt realizowany był od 7 stycznia 2013 roku do 28 lutego 2015 roku. Udział w nim wzięło 36 uczestników nieaktywnych zawodowo, po 50 roku życia.

W ramach przedsięwzięcia beneficjenci uczestniczyli w: warsztatach doradztwa zawodowego, warsztatach ekonomii społecznej, zajęciach z psychologiem oraz kursach zawodowych. Część z nich odbyło płatne staże u przedsiębiorców, 5 uczestników znalazło zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

„Czas na młodych”

Projekt realizowany był od 1 lipca 2013 roku do końca czerwca 2015 roku współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Obejmował ludzi młodych w wieku 18-30 lat z gminy Wydminy, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy.

Pierwszą edycję zakończyła grupa 14 uczestników, druga edycja objęła 16 osób. Uczestnicy skorzystali z doradztwa zawodowego, warsztatów szkoleniowych oraz kursów zawodowych. Część z nich odbyła płatne staże.

¹⁹ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej za rok 2014 oraz www.gopswydminy.pl

Rewitalizacja Berkowa

Od 2014 roku mieszkańcy Berkowa uczestniczą w Programie „Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla”. Jest to program realizowany ze środków finansowych pochodzących z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego (Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa). Celem podjętych działań na terenie sołectwa było zwiększenie zaangażowania mieszkańców wsi poprzez współrealizację działań związanych z poprawą warunków życia ludności wiejskiej i rozwijanie krajobrazu wiejskiego.

Sołectwo jest objęte wsparciem szkoleniowym oraz finansowym. Powołano również Grupę Odnowy Wsi, której celem jest opracowanie Planu Odnowy Miejscowości Berkowa. W marcu 2014 roku mieszkańcy zarejestrowali organizację pozarządową „Zielona Przystań” w Berkowie. 7 kobiet odbyło warsztaty kulinarne mające na celu podniesienie wiedzy i doświadczenia. 15 osób wzięło udział w warsztatach stolarskich, dzięki czemu zwiększyli oni swoje doświadczenie zawodowe. Owocem ich pracy jest powstanie „grzybka wypoczynkowego”, „Kuźni Pomysłów” (będącego obiektem drewnianym z zadaszeniem, który służy społeczności lokalnej jako świetlica wiejska) oraz grilla z wędzarnią. Została również zamontowana tablica historyczna miejscowości Berkowo przy głazie narzutowym oraz rozbudowano plac zabaw dla dzieci.

Budownictwo socjalne

Od czerwca 2014 roku na terenie gminy realizowany był projekt „Gminne programy aktywizacji społeczno-zawodowej na rzecz budownictwa socjalnego” współfinansowany ze środków Ministra Pracy i Polityki Społecznej w ramach Programu Ministra Pracy i Polityki Społecznej „Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu – edycja 2011-2015”. Zadanie polegało na zaktywizowaniu mieszkańców gminy Wydminy będącymi osobami długotrwale bezrobotnymi, korzystającymi ze świadczeń pomocy społecznej poprzez realizację kontraktów socjalnych, szkolenia, prace społecznie-użyteczne oraz usamodzielnienie ekonomiczne poprzez poprawę i zwiększenie gminnego zasobu mieszkaniowego (lokale socjalne). Udział w zadaniu publicznym brało udział 15 osób z terenu gminy Wydminy, którzy podnieśli swoje kwalifikacje zawodowe. Efektem ich prac jest wyremontowanie dwóch lokali socjalnych, które zostały przeznaczone na mieszkania dla dwóch rodzin wielodzietnych.

6.3. Powody trudnej sytuacji życiowej rodzin objętych wsparciem finansowym

Analizując poniższą tabelę, najwięcej rodzin otrzymało wsparcie z powodu ubóstwa oraz bezrobocia, a także niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby. Nie odnotowano wsparcia Ośrodka w zakresie narkomanii, potrzeby ochrony macierzyństwa, klęsk żywiołowych i ekologicznych, sieroctwa oraz ochrony ofiar handlu ludźmi.

Tabela nr 11. Udzielone wsparcie socjalne w zależności od trudnej sytuacji życiowej w latach 2010-2014

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					Liczba osób w tych rodzinach				
	2010	2011	2012	2013	2014	2010	2011	2012	2013	2014
Ubóstwo	387	407	513	513	521	1026	1126	1074	1158	1026
Bezrobocie	236	243	183	219	236	845	718	569	738	886
Niepełnosprawność	80	87	105	76	66	213	242	300	136	119
Długotrwała choroba	31	34	14	20	19	57	68	32	24	35
Bezradność (problemy)	3	4	4	20	15	12	13	13	65	50
Alkoholizm	15	18	12	12	4	30	31	40	40	5
Narkomania	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Potrzeba ochrony macierzyństwa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bezdomność	2	4	2	5	4	2	4	2	5	4
Opuszczenie zakładu karnego	0	2	2	3	3	0	3	2	9	13
Zdarzenia losowe	1	0	2	2	1	3	0	3	3	5
Klęski żywiołowe i ekologiczne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Przemoc w rodzinie	0	1	1	4	28	0	5	3	10	78
Ochrona ofiar handlu ludźmi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Źródło: Dane GOPS Wydminy

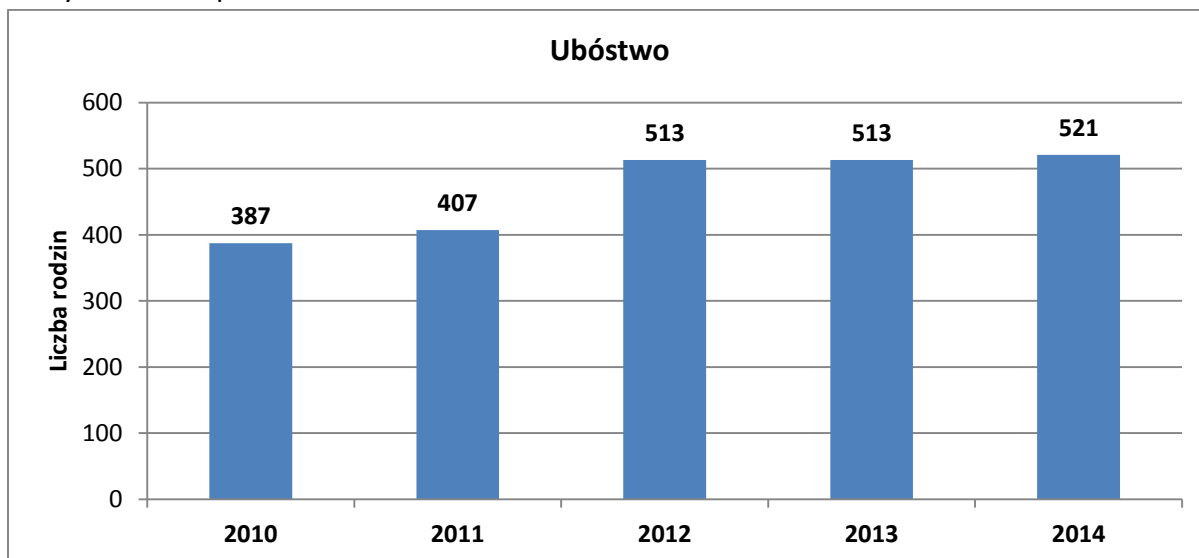
6.3.1. Ubóstwo

Brak nowych miejsc pracy, utrzymujące się bezrobocie oraz problemy rodzinne powodują, że rodziny znajdują się w trudnej sytuacji finansowej.

Podobnie jak w latach poprzednich, ubóstwem zagrożone były osoby bezrobotne, osoby niepełnosprawne oraz rodziny wielodzietne.

Na terenie gminy Wydminy w/w problem jest dość istotny. Duża część rodzin jest wielodzietna, członkowie tych rodzin często są osobami bezrobotnymi, nie radzą sobie z sytuacją materialną. W 2014 roku aż 521 rodzin korzystało z pomocy Ośrodka z powodu ubóstwa. Jest to ponad tysiąc osób w tych rodzinach, a przy 6503 mieszkańcach jest to 16% społeczności, która ma problem z ubóstwem. Również w ankietach mieszkańcy zwrócili uwagę na ten problem, 90% ankietowanych dostrzegło go, a 26% stwierdziło, że jest on bardzo uciążliwy²⁰.

Wykres nr 4. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu ubóstwa w latach 2010-2014

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

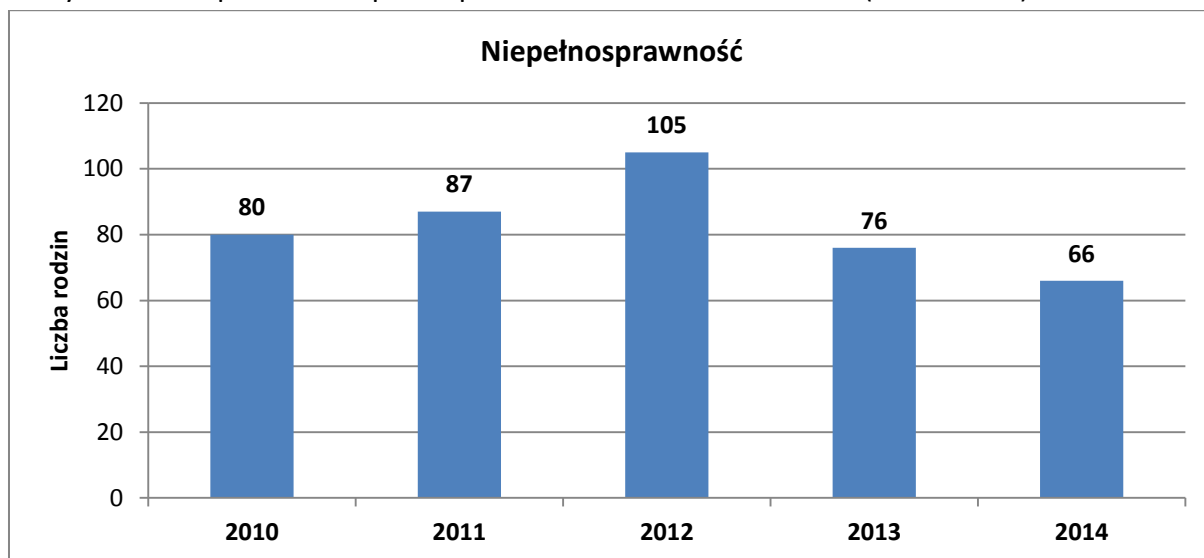
6.3.2. Niepełnosprawność

Osoby niepełnosprawne z prawnego punktu widzenia, to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 z późn. zm.) określa trzy rodzaje niepełnosprawności: lekki, umiarkowany i znaczny.

²⁰ Załącznik nr 3.

Ciężko jest określić liczbę osób niepełnosprawnych na terenie gminy Wydminy. Tylko nieznaczna część korzysta z pomocy tutaj. Ośrodka. W 2014 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił świadczenia pieniężne w formie zasiłku stałego, który jest przyznawany tylko osobom ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W gminie Wydminy od 2012 roku wsparcie rodzin z osobami niepełnosprawnymi poprzez wypłatę zasiłków stałych zmalało o 37% w stosunku do 2014 roku.

Wykres nr 5. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu niepełnosprawności w latach 2010-2014 (zasiłki stałe)

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

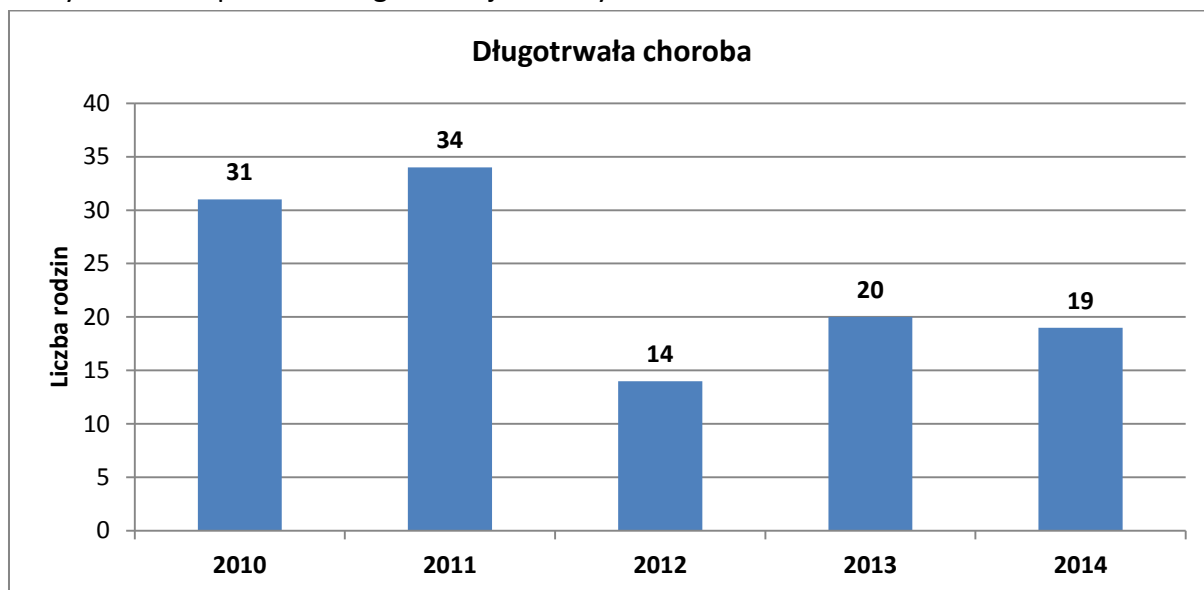
Do potrzeb osób niepełnosprawnych został przystosowany budynek Urzędu Gminy w Wydminach (schodolaz) oraz Świetlica w Zelkach (schodolaz). Przychodnia „MED.-J.A.R.” w Wydminach posiada specjalistyczny podjazd dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

6.3.3. Długotrwała choroba

Długotrwała choroba często ogranicza lub wręcz uniemożliwia podjęcie pracy, która zaspokoiłaby potrzeby finansowe rodziny. Czasami powoduje również konieczność rezygnacji z pracy członka rodziny i zajęcia się bliską osobą.

Najwięcej świadczeń spowodowanych długotrwałą chorobą wypłacono rodzinom w 2010 i 2011 roku.

Wykres nr 6. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu długotrwałej choroby w latach 2010-2014

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

6.3.4. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Głównym podmiotem działającym na terenie Gminy Wydminy w sferze problematyki uzależnień (od alkoholu i narkotyków) jest Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA).

GKRPA sporządza i realizuje coroczny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zapobiegania Narkomanii. W ramach tego programu prowadzony jest w Wydminach:

- Punkt Konsultacyjny dla rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym,
- Grupa Wsparcia dla osób współuzależnionych od alkoholu,
- Grupa terapeutyczna dla osób uzależnionych od alkoholu.

Wykres nr 7. Liczba klientów punktu konsultacyjnego w 2014 r.

*Źródło: na podstawie Sprawozdania z działalności punktu konsultacyjnego dla rodzin z problemem alkoholowym i narkotykowym w Wydminach w roku 2014.

łącznie udzielono porad i konsultacji 139 osobom (2,14% mieszkańców gminy), najmłodsza osoba miała 9 lat, a najstarsza 72 lata.

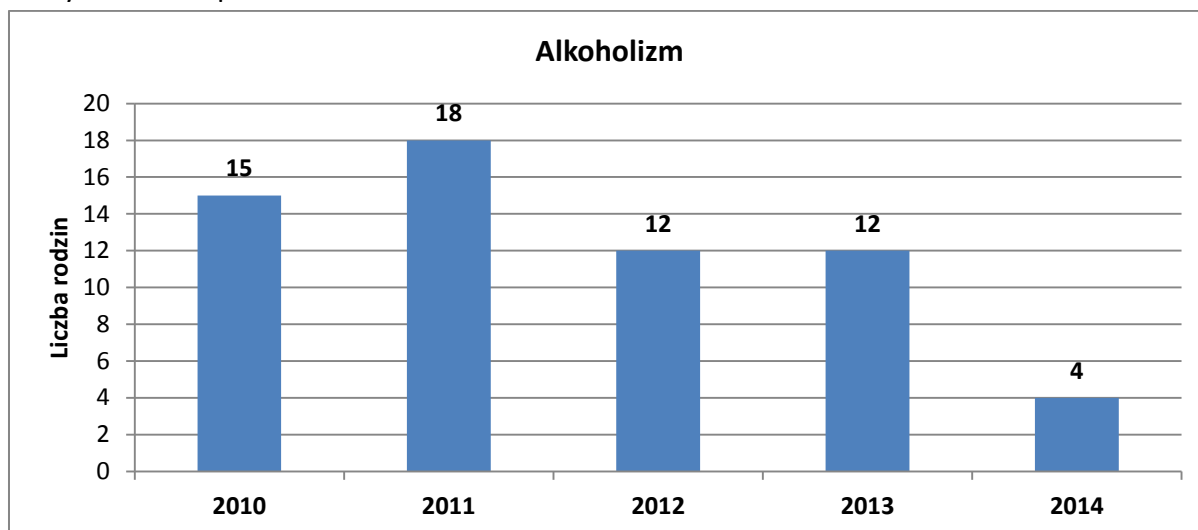
W ramach programu prowadzone są zajęcia terapeutyczne (grupowe i indywidualne), porady oraz konsultacje.

Komisja prowadzi działania profilaktyczne oraz edukuje na terenie gminy Wydminy poprzez:

- realizację programów profilaktycznych o wymiarze krajowym „Postaw Na Rodzinę”, Wydmińskie Dni Rodziny, organizacja pikniku „Słoneczna Rodzina”, wsparcie „Powiatowych Dni Teatru” oraz programu profilaktycznego „Stop nałogom” i programu pod hasłem „bezpieczne lato w Wydminach”;
- wyjazdy dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z terenu gminy Wydminy na półwyspisko połączone z zajęciami terapeutycznymi, półkolonie;
- realizacja działań profilaktycznych skierowanych do uczniów szkół, zakup materiałów edukacyjnych, wsparcie programów profilaktycznych oraz form aktywności sportowej.

Najbardziej narażonymi grupami społecznymi na terenie gminy w zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie są osoby bezrobotne (zwłaszcza długotrwale) i ich rodziny. Skala problemu jest trudna do oszacowania, ponieważ osoby nadużywające alkoholu nie wyrażają zgody na podjęcie działań w kierunku zmiany ich dotychczasowego życia. Z roku na rok na terenie gminy Wydminy wzrasta świadomość osób uzależnionych oraz ich rodzin o możliwościach skorzystania z pomocy specjalistów w tym zakresie i poprawy sytuacji rodziny dysfunkcyjnej.

Wykres nr 8. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu alkoholizmu w latach 2010-2014

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

Najwięcej świadczeń z powodu alkoholizmu wypłacono w 2011 roku (dla 18 rodzin). Od 2011 roku obserwuje się tendencję spadkową liczby rodzin, które korzystały z pomocy finansowej ośrodka (z 18 rodzin w 2011 r. do 4 w 2014 r. - mniej o 78%). Wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi w 2013 roku wynosiły 94 101 zł²¹.

Przemoc w rodzinie

W Gminie Wydminy realizowany jest Program Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2016. W ramach programu odbywa się systematyczna edukacja środowiska lokalnego, a także osób zajmujących się problemem przemocy tj.:

- Szkolenie dla Grup Roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pierwszy kontakt ze sprawcą i ofiarą przemocy;
- spotkanie Policji z dziećmi w szkole podstawowej w Talkach;
- spotkanie z terapeutą ds. przemocy - z rodzicami w szkołach w Gminie Wydminy;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zapobiegania Narkomanii w Wydminach - punkt konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz osób współuzależnionych. Osoby te mogą skorzystać z pomocy terapeutycznej;
- opracowano ulotkę dotyczącą kampanii BIAŁA WSTAŻKA mającą na celu walkę z przemocą mężczyzn wobec kobiet, pracownicy socjalni i asystent rodziny przekazywali informacje klientom podczas pracy w środowisku;
- rozpowszechniono plakaty dotyczące tematyki występowania przemocy w rodzinie, które były również umieszczone w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wydminach, a także w punkcie konsultacyjnym;

²¹ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014

- podjęto działania w formie informacyjnej nt.: przeciwdziałania przemocy w rodzinie podczas XVI Warmińsko – Mazurskich Dni Rodziny w Wydminach;
- strona internetowa Gminnego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Wydminach. W zakładce pt.: „Przeciwdziałanie przemocy” zawarte zostały poradniki, informacje, formularze i akty prawne odnośnie występowania przemocy w rodzinie, skutkach i formach pomocy (www.gopswydminy.pl).

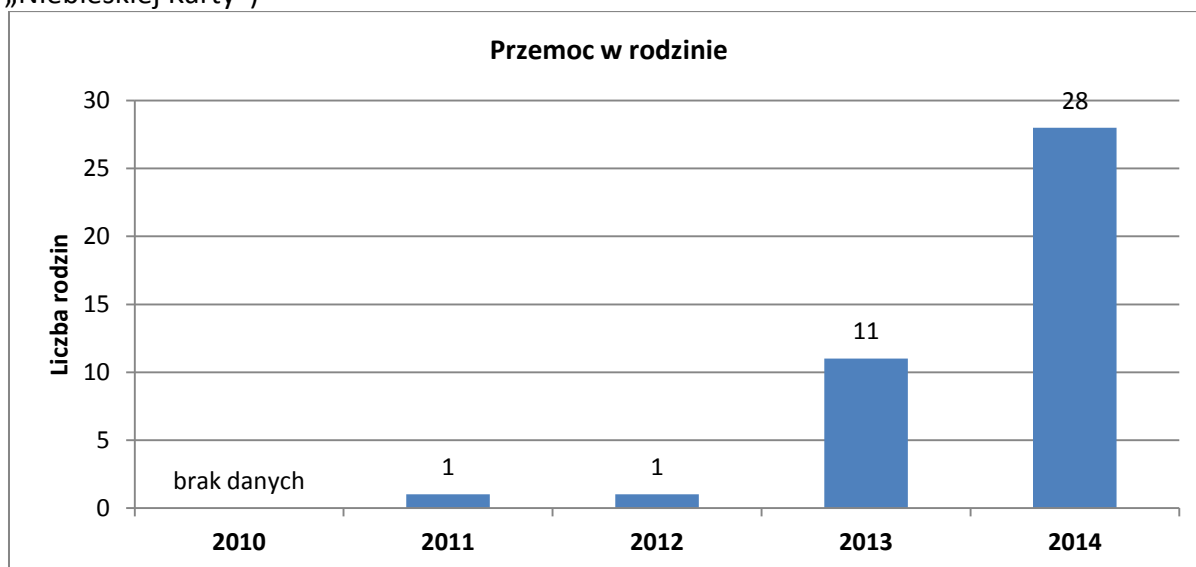
Zespół Interdyscyplinarny

Zespół Interdyscyplinarny to grupa specjalistów podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy osobom lub całym rodzinom znajdującym się w kryzysie i dotkniętym problemem przemocy. Działania te skierowane są na rozwiązanie konkretnego problemu. Celem głównym zespołu interdyscyplinarnego jest efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

Wykres nr 9. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu przemocy w rodzinie w latach 2010-2014 (procedura „Niebieskiej Karty”)

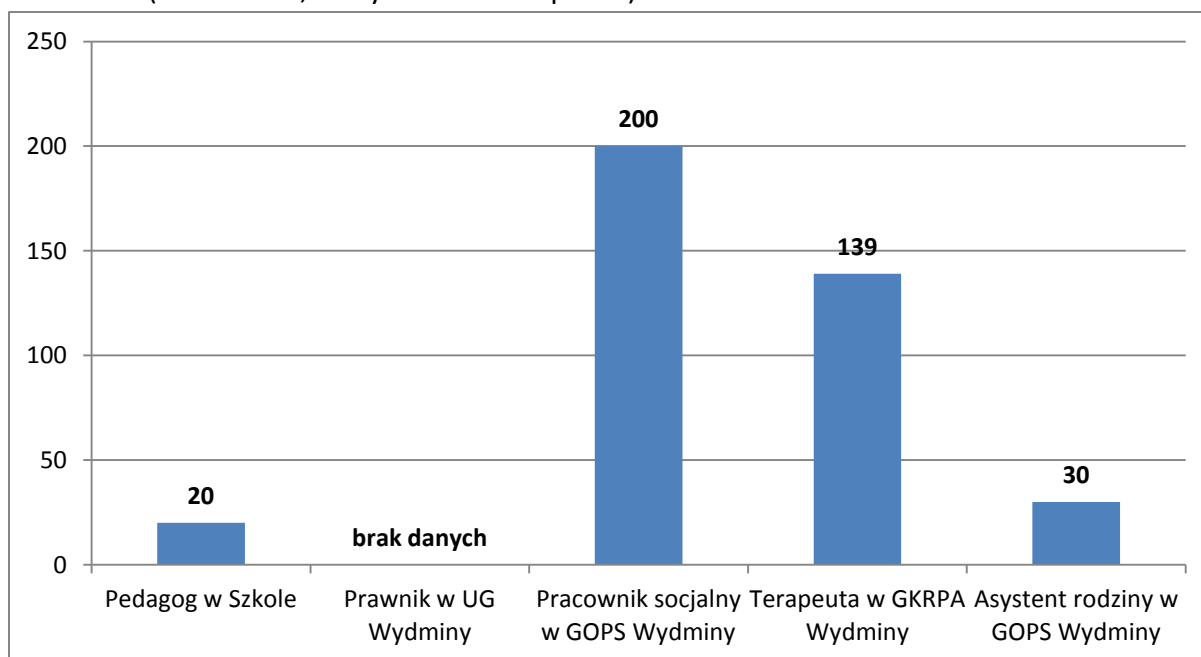
*Źródło: na podstawie danych GOPS w Wydminach

W ramach szerokich działań edukacyjno-społecznych Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Policji zwiększa się liczba procedury „Niebieskiej Karty”, gdzie ochroną zostaje objęta rodzina, w której występuje przemoc.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.), w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wydminach podejmuje działania wdrożenia procedury „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i innych służb pomocniczych. W 2014 roku ponad 200 razy zebrała się Grupa Robocza celem oceny sytuacji i udzielenia pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie, jak również osobom które ją stosują. W związku z podjętymi działaniami członków grupy roboczej i przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego „Niebieską Kartę” zamknięto w 17 rodzinach, 3 osoby zostały umieszczone w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olecku. W 8 przypadkach złożono zawiadomienie na Policję o popełnieniu przestępstwa znęcania się nad rodziną.

W 2014 roku prowadzone było poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Liczbę osób, którym udzielono poradnictwa w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 10. Specjaliści świadczący poradnictwo w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (liczba osób, którym udzielono porad)

*Źródło: na podstawie Sprawozdania z Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Wydminy w 2014 roku.

Mieszkańcy gminy w odpowiedzi na pytanie, który obszar merytoryczny w latach 2016-2023 powinien być traktowany priorytetowo, wskazali przemoc w rodzinie (19% spośród udzielonych odpowiedzi)²².

Ognisko wychowawcze i świetlica socjoterapeutyczna

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od 2013 roku prowadzi w Wydminach placówki wsparcia dziennego w oparciu o dwa oddziały:

- świetlicę środowiskową o profilu socjoterapeutycznym,
- Ognisko Wychowawcze .

Zajęcia odbywają się dwa razy w tygodniu. W 2014 roku w warsztatach uczestniczyło około 30 podopiecznych. Głównym założeniem jest: zapewnienie opieki wychowawczej, a także pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie i eliminowanie zaburzeń zachowania. Podczas zajęć dzieci uczą się właściwego zachowania w grupie oraz sposobów rozwiązywania problemów. Najczęstsze problemy to: niepowodzenia w szkole, konflikty rodzinne, problemy w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych, problemy z samoakceptacją czy samorealizacją. Podopieczni ćwiczą również umiejętność rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

6.3.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Od 2013 roku problemem bezradności zajmuje się asystent rodziny, który na bieżąco stara się pomagać rodzinom w danym zakresie. Celem współpracy jest: wsparcie rodzin destrukcyjnych w przezwyciężaniu codziennych trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci oraz doprowadzenie do osiągnięcia stabilizacji życiowej rodziny, aby dzieci uniknęły umieszczenia w placówkach opiekuńczych i rodzinach zastępczych.

W 2014 roku asystent rodziny objął swoją pomocą 15 rodzin.

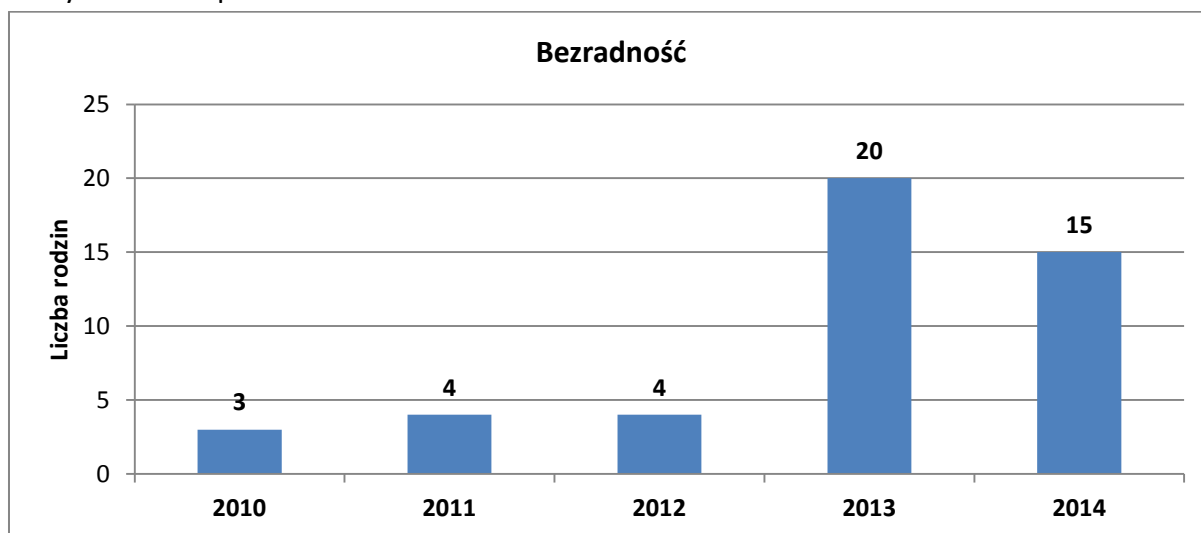
Zadania i efekty wykonane w 2014 roku przez asystenta rodziny:

- Pomoc rodzinom w zakresie realizacji planu pomocy rodzinie na poziomach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, społecznym. Motywacja podopiecznych do dbania o zdrowie (np. wizyta profilaktyczna u stomatologa, ginekologa), monitorowanie wizyt lekarskich, motywowanie do dbania o porządek w domu, zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych rodzin: przekazanie odzieży, ubrań, zabawek oraz artykułów szkolnych dla dzieci, pomoc w wypełnianiu dokumentacji oraz realizowaniu spraw w urzędach, wsparcie rodzin w przezwyciężaniu codziennych trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci;

²² Załącznik nr 3.

- Zgłoszenie osób na leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wydminach – 7 osób;
- Zakończona praca z rodziną z powodu m.in. zrealizowania planu pracy z rodziną lub braku współpracy z asystentem rodziny, nie podjęcia terapii odwykowej: 7 rodzin.

Wykres nr 11. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu bezradności w latach 2010-2014

*Źródło: na podstawie danych GOPS Wydminy

Analizując powyższy wykres w 2013 roku widoczny jest wzrost liczby rodzin, którym udzielono pomocy w zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzenia gospodarstwa domowego. Wiąże się to m.in. z zatrudnieniem pracownika – asystenta rodziny (od 01.04.2013 r.) zgodnie z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1228 ze zm.).

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (**S**trengths **W**eakness **O**pportunities **T**hreats) jest główną metodą przy określaniu zakresu rozwoju w ramach realizacji strategii. Efektywnie ukazuje mocne i słabe strony lokalnego systemu pomocy społecznej oraz przedstawia szanse i zagrożenia jakie mogą wystąpić. Określa posiadany potencjał oraz sposoby rozwiązania danego problemu społecznego.

Przygotowana analiza obejmuje następujące obszary:

- 1) Sytuacja na rynku pracy (bezrobocie i ubóstwo).
- 2) Wsparcie rodziny, dzieci i młodzieży oraz seniorów.
- 3) Stan służby zdrowia, problem niepełnosprawności oraz długotrwałej choroby.

SYTUACJA NA RYNKU PRACY (BEZROBOCIE I UBÓSTWO)	
Mocne strony	Słabe strony
1) Duży udział ludzi w wieku produkcyjnym 2) Realizowanie projektów unijnych mających na celu aktywizację bezrobotnych poprzez kursy, szkolenia, doradztwo zawodowe, staże itp. 3) Wdrażanie lokalnych programów aktywizacji społeczno-zawodowej skierowanych do osób bezrobotnych i osób bez kwalifikacji zawodowych	1) Wysoki poziom bezrobocia (w tym duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych i kobiet) 2) Brak miejsc pracy szczególnie dla ludzi młodych, po 50 roku życia oraz niepełnosprawnych 3) Brak dużych zakładów na terenie gminy generujących nowe miejsca pracy 4) Duże bezrobocie ukryte, zwłaszcza w rolnictwie (brak w statystykach) 5) Słabe przygotowanie zawodowe i bierność byłych pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych (PGR)
Szanse	Zagrożenia
1) Wykorzystanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych dla rozwoju agroturystyki, rękodzieła, produkcji ekologicznej żywności (mobilizacja mieszkańców do aktywności zawodowej i społecznej poprzez ukazanie im nowych kierunków rozwoju) 2) Możliwość ograniczenia liczby osób bezrobotnych dzięki funduszom zewnętrznym (m.in. z Unii Europejskiej) 3) Wzrost zatrudnienia w ramach realizacji projektów unijnych oraz wzrost doświadczenia zawodowego bezrobotnych poprzez przeróżne formy aktywizacji zawodowych (ograniczenie liczby osób bezrobotnych dzięki funduszom zewnętrznym) 4) Zagospodarowanie obszarów po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych	1) Dziedziczenie niezaradności życiowej 2) Odpływ z terenu gminy ludzi wykształconych oraz posiadających doświadczenie zawodowe ze względu na brak atrakcyjnych ofert pracy 3) Niechęć młodych ludzi do podnoszenia poziomu wykształcenia ze względu na brak miejsc pracy 4) Wzrost zatrudnienia w „szarej strefie”

WSPARCIE RODZINY, DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ SENIORÓW	
Mocne strony	Słabe strony
1) Efektywna praca socjalna 2) Działania asystenta rodziny 3) Działalność świetlicy socjoterapeutycznej i Ogniska Wychowawczego skierowanego do dzieci i młodzieży 4) Aktywna działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 5) Organizacje pozarządowe działające w sferze organizacji czasu wolnego dzieci, młodzieży i seniorów 6) Projekty unijne w szkołach (zakup nowego sprzętu, zajęcia pozalekcyjne) 7) Działalność Domu Pomocy Społecznej	1) Brak bezpłatnego żłobka i przedszkola 2) Niewystarczająca ilość mieszkań w stosunku do potrzeb mieszkańców (duża liczba rodzin oczekująca na lokale mieszkaniowe) oraz brak zasobów lokalowych, które mogłyby zostać przeznaczone na lokale socjalne 3) Niski przyrost naturalny 4) Trudne warunki mieszkaniowe (duża część starych domów wymagających remontu) 5) Niewystarczająca ilość zajęć prowadzonych w świetlicach wiejskich dla dzieci, młodzieży i seniorów.
Szanse	Zagrożenia
1) Konkurencja dwóch przedszkoli prywatnych 2) Pozyskanie nowych lokali z przeznaczeniem na mieszkania socjalne i komunalne 3) Pozyskanie środków na poprawę warunków mieszkaniowych mieszkańców 4) Organizacja czasu wolnego dzieci, młodzieży i seniorów poprzez m.in. zajęcia w świetlicach wiejskich 5) Wzrost liczby specjalistów zajmujących się wsparciem rodzin z problemami (alkoholizm, przemoc, niezaradność życiowa członków rodziny)	1) Występowanie zagrożeń wynikających z powodu braku pracy, przemocy w rodzinie oraz wzrost ubóstwa z powodu trudnej sytuacji materialnej, szczególnie wśród rodzin wielodzietnych 2) Niechęć szukania pomocy oraz obawa członków rodzin o swój byt w przypadku występowania alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie 3) Spadek liczby małżeństw (niepełne rodziny: samotne macierzyństwo) 4) Zanik aktywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży

STAN SŁUŻBY ZDROWIA, PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI ORAZ DŁUGOTRWĄŁEJ CHOROBY	
Mocne strony	Słabe strony
1) Częściowe dostosowanie przychodni („MED-J.A.R.”, „Fizjo-Medica” – podjazdy) oraz Urzędu Gminy (schodolaz) do potrzeb osób niepełnosprawnych 2) Dostęp do pracowni rehabilitacyjnej 3) Działania organizacji pozarządowych, które promują zdrowy tryb życia poprzez aktywne formy spędzania czasu wolnego	1) Problem z przemieszczaniem się osób niepełnosprawnych z wiosek do centrum Wydmin 2) Brak podjazdów dla inwalidów do budynku Gminnego Ośrodka Kultury 3) Długi okres oczekiwania na wizytę do lekarzy 4) Brak dostępu do specjalistycznych poradni lekarskich na terenie gminy (np. psychologicznych)
Szanse	Zagrożenia
1) Likwidowanie barier architektonicznych w miejscach użyteczności publicznej oraz w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych 2) Rozszerzenie dostępności podstawowych usług medycznych (lekarzy rodzinnych) oraz lekarzy specjalistów (np. psychologów) 3) Propagowanie kampanii dotyczącej otwartości społeczeństwa na osoby niepełnosprawne 4) Profilaktyka prozdrowotna na terenie gminy	1) Pogarszanie się sytuacji materialnej osób niepełnosprawnych ze względu na napotkane trudności w znalezieniu pracy 2) Zwiększenie się liczby osób chorych ze względów cywilizacyjnych 3) Starzejące się społeczeństwo

8. WYZNACZONE CELE STRATEGICZNE DO REALIZACJI W LATACH 2016-2023

Cel strategiczny 1: Zmniejszenie poziomu bezrobocia

Cel szczegółowy 1.1 Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych

Cel szczegółowy 1.2 Rozwój samozatrudnienia i przedsiębiorczości

Cel strategiczny 2: Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie

Cel szczegółowy 2.1 Profilaktyka i ograniczanie zjawisk alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie

Cel strategiczny 3: Doskonalenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych

Cel szczegółowy 3.1 Likwidacja barier architektonicznych i transportowych

Cel szczegółowy 3.2 Ułatwienie dostępu do usług rehabilitacyjnych

Cel strategiczny 4: Rozszerzenie wsparcia dla osób starszych oraz osób obłożnie i psychicznie chorych i ich rodzin

Cel szczegółowy 4.1 Wsparcie i aktywizacja osób starszych

Cel szczegółowy 4.2 Pomoc osobom obłożnie i psychicznie chorym i ich rodzinom

Cel strategiczny 5: Aktywizacja społeczna

Cel szczegółowy 5.1 Wzrost aktywności społecznej

Cel szczegółowy 5.2 Wsparcie inicjatyw lokalnych, organizacji pozarządowych i liderów społecznych

Cel strategiczny 6: Poprawa sytuacji mieszkaniowej rodzin

Cel szczegółowy 6.1 Zwiększanie dostępności lokali socjalnych i komunalnych dla mieszkańców

Cel strategiczny 7: Wspieranie aktywności młodzieży

Cel szczegółowy 7.1 Wspieranie aktywności i rozwoju zainteresowań młodzieży

Cel szczegółowy 7.2 Wsparcie edukacyjne młodzieży

ORGANIZACJA I PRZEBIEG ZADAŃ**Cel strategiczny 1: Zmniejszenie poziomu bezrobocia****Cel szczegółowy 1.1 Aktywizacja zawodowa osób nieaktywnych zawodowo, bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych**

Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
1.1.1 Organizacja szkoleń, warsztatów aktywizujących, kursów podnoszących kwalifikacje osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo	Liczba osób, korzystających z usługi, liczba organizowanych kursów, szkoleń	GOPS, UG, NGO, PUP	2016-2023
1.1.2 Organizacja prac interwencyjnych, staży, przygotowania zawodowego, robót publicznych, prac społecznie użytecznych	Liczba osób podejmująca zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, staży, przygotowania zawodowego, robót publicznych, prac społecznie użytecznych.	UG, PUP, GOPS	2016-2023

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem:

1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy
2. Środków pochodzących z budżetu państwa
3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej

Cel szczegółowy 1.2 Rozwój samozatrudnienia i przedsiębiorczości

Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
1.2.1 Prowadzenie ulg i zwolnień podatkowych dla osób przedsiębiorczych tworzących nowe miejsca pracy	Liczba osób korzystających z ulg i/lub zwolnień podatkowych	UG, Rada Gminy	2016-2023
1.2.2 Ekonomizacja organizacji – rozwój przedsiębiorczości społecznej	Liczba organizacji społecznych prowadzących działalność gospodarczą i/lub prowadzących działalność odpłatną statutową	NGO, podmioty ekonomii społecznej	2016-2023

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem:

1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy
2. Środków pochodzących z budżetu państwa
3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej

Cel strategiczny 2: Zapobieganie uzależnieniom i przemocy w rodzinie			
Cel szczegółowy 2.1 Profilaktyka i ograniczanie zjawisk alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie			
Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
2.1.1 Działania wspierające rodziny dotknięte dysfunkcjami, w tym dotknięte przemocą, uzależnieniami.	Liczba osób korzystających z usługi	GOPS, UG, NGO, GKRPA	2016-2023
2.1.2 Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dotkniętych dysfunkcją, uzależnieniami i/lub przemocą	Liczba osób korzystających z usługi	GOPS, UG, NGO, GKRPA	2016-2023
2.1.3 Promocja zachowań prorodzinnych i prospołecznych	Liczba przedsięwzięć	GOPS, UG, NGO, GKRPA	2016-2023
2.1.4 Rozszerzenie zakresu poradnictwa specjalistycznego	Liczba osób korzystających z usługi, rodzaje poradnictwa	GOPS, UG, NGO, GKRPA	2016-2023
2.1.5 Organizacja warsztatów, wykładów, konferencji, itp. dla środowisk zajmujących się profesjonalną pomocą osobom uzależnionym i dotkniętym przemocą w rodzinie	Liczba przedsięwzięć	GOPS, UG, NGO, GKRPA	2016-2023
2.1.6 Realizacja i wspieranie różnorodnych programów z elementami profilaktyki alkoholowej, narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla różnych grup wiekowych	Liczba przedsięwzięć	GOPS, UG, NGO, GKRPA	2016-2023
2.1.7 Prowadzenie oraz udział w kampaniach edukacyjnych związanych z profilaktyką problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w tym organizowanie festynów, obchodów dni lokalnych, happeningów, pikników, konferencji, debat, itp.	Liczba przedsięwzięć	GOPS, UG, NGO, GKRPA	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem:			
1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 2. Środków pochodzących z budżetu państwa 3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			

Cel strategiczny 3: Doskonalenie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych			
Cel szczegółowy 3.1 Likwidacja barier architektonicznych i transportowych			
Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
3.1.1 Zakup busa do przewozu osób niepełnosprawnych	Liczba nowozakupionych busów, liczba przewożonych osób	UG	2016-2023
3.1.2 Przystosowanie jednostek użyteczności publicznej oraz placówek ochrony zdrowia do potrzeb osób niepełnosprawnych	Liczba przystosowanych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych	Placówki ochrony zdrowia, oświaty i jednostki użyteczności publicznej	2016-2023
3.1.3 Propagowanie wśród przedsiębiorców oraz lokalnej społeczności osób niepełnosprawnych jako pełnowartościowych pracowników na rynku pracy	Liczba akcji społecznych	UG, NGO	2016-2023
3.1.4 Organizacja przedsięwzięć integracyjnych dla osób niepełnosprawnych z mieszkańcami	Liczba przedsięwzięć integracyjnych	UG, GOPS, GOK, NGO	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem: 1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 2. Środków pochodzących z budżetu państwa 3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			
Cel szczegółowy 3.2 Ułatwienie dostępu do usług rehabilitacyjnych			
Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
3.2.1 Zajęcia korekcyjne dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych i starszych	Liczba osób korzystających z usługi	Szkoły, NGO, UG	2016-2023
3.2.2 Zwiększenie bazy i dostępności zabiegów i usług rehabilitacyjnych	Liczba nowych usług rehabilitacyjnych	NZOZ, NGO	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem: 1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 2. Środków pochodzących z budżetu państwa 3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			

Cel strategiczny 4: Rozszerzenie wsparcia dla osób starszych oraz osób obłożnie i psychicznie chorych i ich rodzin**Cel szczegółowy 4.1 Wsparcie i aktywizacja osób starszych**

Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
4.1.1 Rozwijanie działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku	Liczba nowych zajęć dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku, liczba osób korzystająca z usługi	UG, NGO, GOK	2016-2023
4.1.2 Rozwijanie działalności Klubów Seniora	Liczba osób korzystająca z usługi	UG, NGO, GOK	2016-2023
4.1.3 Rozwijanie działalności społecznej, zdrowotnej, sportowej, artystycznej i edukacyjnej osób starszych	Liczba przedsięwzięć na rzecz osób starszych	UG, NGO, GOK	2016-2023
4.1.4 Organizacja przedsięwzięć integracyjnych i międzypokoleniowych	Liczba przedsięwzięć integracyjnych i międzypokoleniowych	UG, GOK, NGO	2016-2023

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem:

1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy
2. Środków pochodzących z budżetu państwa
3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej

Cel szczegółowy 4.2 Pomoc osobom obłożnie i psychicznie chorym i ich rodzinom

Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
4.2.1 Podnoszenie kwalifikacji kadry z zakresu usług opiekuńczych	Liczba osób, które podniosły kwalifikacje	GOPS, NGO	2016-2023
4.2.2 Pomoc specjalistyczna osobom wymagającym wsparcia z zakresu usług opiekuńczych i ich rodzinom	Liczba osób korzystających z usługi	GOPS, NGO	2016-2023

Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem:

1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy
2. Środków pochodzących z budżetu państwa
3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej

Cel strategiczny 5: Aktywizacja społeczna			
Cel szczegółowy 5.1 Wzrost aktywności społecznej			
Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
5.1.1 Organizacja przedsięwzięć społecznych na terenie Gminy Wydminy	Liczba przedsięwzięć społecznych	UG, NGO, GOK	2016-2023
5.1.2 Rozwijanie działalności istniejących miejsc spotkań oraz tworzenie nowych obszarów zapewniających ofertę spędzania czasu wolnego	Liczba miejsc spotkań	UG, NGO, GOK	2016-2023
5.1.3 Tworzenie warunków dla powstawania i rozwoju aktywności społecznej oraz kształtowanie i wspieranie postaw obywatelskich mieszkańców w każdym wieku	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023
5.1.4 Animowanie i wzmacnianie aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju lokalnego	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023
5.1.5 Rozwój partycypacji społecznej i wolontariatu	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023
5.1.6 Tworzenie i rozwój infrastruktury aktywności społecznej, w tym sportowej	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023
5.1.7 Rewitalizacja społeczna gminy, w tym poszczególnych wsi, (w tym w sposób szczególny wsi popegeerowskich)	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem: 1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 2. Środków pochodzących z budżetu państwa 3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			
Cel szczegółowy 5.2 Wsparcie inicjatyw lokalnych, organizacji pozarządowych i liderów społecznych			
Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
5.2.1 Wsparcie w zapewnieniu niezbędnego wkładu własnego przy ubieganiu się o środki zewnętrzne	Liczba organizacji korzystających z usługi	UG, Rada Gminy	2016-2023
5.2.2 Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej poprzez tworzenie systemu wsparcia	Liczba organizacji korzystających z usługi	UG, NGO	2016-2023
5.2.3 Rozwój przedsiębiorczości społecznej	Liczba nowych podmiotów ekonomii społecznej	NGO, UG	2016-2023

5.2.4 Rozwijanie kompetencji społecznych liderów i animatorów	Liczba osób korzystających z usługi	NGO, GOPS, UG	2016-2023
5.2.5 Zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych	Liczba organizacji korzystających z usługi	UG, NGO	2016-2023
5.2.6 Tworzenie trójsektorowych partnerstw lokalnych	Liczba podmiotów korzystających z usługi	UG, NGO	2016-2023
5.2.7 Rozwijanie współpracy sołtysów gminy Wydminy	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO	2016-2023
5.2.8 Wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem: 1. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 2. Środków pochodzących z budżetu państwa 3. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			

Cel strategiczny 6: Poprawa sytuacji mieszkaniowej rodzin

Cel szczegółowy 6.1 Zwiększanie dostępności lokali socjalnych i komunalnych dla mieszkańców

Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
6.1.1 Budowa i remonty lokali socjalnych i komunalnych	Liczba nowych lokali	UG	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem: 4. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 5. Środków pochodzących z budżetu państwa 6. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			

Cel strategiczny 7: Wspieranie aktywności młodzieży

Cel szczegółowy 7.1 Wspieranie aktywności i rozwoju zainteresowań młodzieży

Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
7.1.1 Organizacja kół zainteresowań, hobbystycznych, zespołów i innych form rozwijających zdolności i umiejętności	Liczba grup	UG, NGO, GOK	2016-2023
7.1.2 Tworzenie miejsc spotkań zapewniających ofertę spędzenia czasu wolnego i wspieranie inicjatyw młodzieży	Liczba miejsc i przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023
7.1.3 Rozwijanie działalności społecznej, zdrowotnej, sportowej, artystycznej i edukacyjnej młodzieży	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023

7.1.4 Wspieranie inicjatyw młodzieży na rzecz przedstawicieli osób starszych oraz przedsięwzięć międzypokoleniowych	Liczba przedsięwzięć	UG, NGO, GOK	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem:			
7. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 8. Środków pochodzących z budżetu państwa 9. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			
Cel szczegółowy 7.2 Wsparcie edukacyjne młodzieży			
Zadanie	Wskaźniki (efekty)	Podmiot realizujący	Okres realizacji
7.2.1 Organizacja i rozwijanie zajęć wyrównawczych, korekcyjnych i pozalekcyjnych	Liczba zajęć	UG, NGO	2016-2023
7.2.2 Wspieranie zdolnej młodzieży poprzez system stypendialny	Liczba stypendystów	UG, NGO	2016-2023
Działania przewidziane do realizacji w ramach niniejszego celu będą realizowane z wykorzystaniem:			
4. Środków własnych pochodzących z budżetu gminy 5. Środków pochodzących z budżetu państwa 6. Środków pochodzących z instrumentów finansowych Unii Europejskiej			

Spis tabel:

Tabela nr 1. Harmonogram opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Tabela nr 2. Struktura agrarna

Tabela nr 3. Struktura mieszkańców według grup ekonomicznych

Tabela nr 4. Podmioty gospodarki narodowej w 2014 roku

Tabela nr 5. Dynamika bezrobocia w gminie Wydminy w latach 2008-2014

Tabela nr 6. Placówki publiczne z podziałem na liczbę oddziałów i uczniów

Tabela nr 7. Przestępczość na terenie gminy Wydminy w latach 2013-2014

Tabela nr 8. Zadania własne gminy w 2014 r.

Tabela nr 9. Zadania zlecone gminy w 2014 r.

Tabela nr 10. Pomoc społeczna – świadczenia rodzinne w 2014 r.

Tabela nr 11. Udzielone wsparcie socjalne w gminie Wydminy w zależności od trudnej sytuacji życiowej w latach 2010-2014

Spis wykresów:

Wykres nr 1. Liczba ludności w gminie Wydminy w latach 2008-2014

Wykres nr 2. Liczba bezrobotnych (ogółem) oraz liczba bezrobotnych z prawem do zasiłku w latach 2008-2014

Wykres nr 3. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu bezrobocia w latach 2010-2014

Wykres nr 4. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu ubóstwa w latach 2010-2014

Wykres nr 5. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu niepełnosprawności w latach 2010-2014 (zasiłki stałe)

Wykres nr 6. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu długotrwałej choroby w latach 2010-2014

Wykres nr 7. Liczba klientów punktu konsultacyjnego w 2014 r.

Wykres nr 8. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu alkoholizmu w 2010-2014

Wykres nr 9. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu przemocy w rodzinie w latach 2010-2014 (procedura „Niebieskiej Karty”)

Wykres nr 10. Specjaliści świadczący poradnictwo w zakresie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (liczba osób, którym udzielono porad)

Wykres nr 11. Liczba rodzin korzystająca z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach z powodu bezradności w latach 2010-2014

Spis załączników:

Załącznik nr 1. Organizacja i przebieg zadań EWALUACJA 2008-2015.

Załącznik nr 2. Doświadczenia podmiotów i instytucji w działaniach na rzecz rozwoju społecznego (ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązywania problemów społecznych): Caritas, Gminny Ośrodek Kultury, Dom Pomocy Społecznej, Zespół Szkół w Gawlikach Wielkich, Zespół Szkół Ogólnokształcących w Wydminach)

Załącznik nr 3. Wyniki ankiet dotyczącej problemów społecznych w Gminie Wydminy (mieszkańcy)

Załącznik nr 4. Wyniki ankiety dotyczącej problemów społecznych klientów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wydminach.

Załącznik nr 5. Wyniki ankiety przeprowadzonej w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wydminach w przedziale wiekowym 10-13 lat przeprowadzonej w kwietniu 2015 roku podczas zajęć lekcyjnych.

Załącznik nr 6. Wyniki ankiety przeprowadzonej w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wydminach w przedziale wiekowym 14-16 lat przeprowadzonej w kwietniu 2015 roku podczas zajęć lekcyjnych.

Załącznik nr 7. Wyniki ankiety przeprowadzonej w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wydminach w przedziale wiekowym 17-19 lat przeprowadzonej w kwietniu 2015 roku podczas zajęć lekcyjnych.

Załącznik nr 8. Wyniki ankiety przeprowadzonej w Zespole Szkół w Gawlikach Wielkich w przedziale wiekowym 10-13 lat przeprowadzonej w kwietniu 2015 roku podczas zajęć lekcyjnych.

Załącznik nr 9. Wyniki ankiety przeprowadzonej w Zespole Szkół w Gawlikach Wielkich w przedziale wiekowym 14-16 lat przeprowadzonej w kwietniu 2015 roku podczas zajęć lekcyjnych.

Załącznik nr 10. Porównanie wyników ankiet przeprowadzonych w Zespole Szkół w Wydminach, w przedziale wiekowym 10-13 lat. (2012 r. i 2015 r.)

Załącznik nr 11. Porównanie wyników ankiet przeprowadzonych w Zespole Szkół w Wydminach w przedziale wiekowym 14-16 lat. (2012 r. i 2015 r.)

Załącznik nr 12. Porównanie wyników ankiet przeprowadzonych w Zespole Szkół w Wydminach w przedziale wiekowym 15-16 lat. (2012 r. i 2015 r.)

Załącznik nr 13. Porównanie wyników ankiet przeprowadzonych w Zespole Szkół w Wydminach w przedziale wiekowym 17-19 lat. (2012 r. i 2015 r.)

Załącznik nr 14. Wyniki ankiety dotyczącej bezpieczeństwa w szkole, przeprowadzonej w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wydminach w przedziale wiekowym 11-13 lat.

Załącznik nr 15. Wyniki ankiety dotyczącej bezpieczeństwa w szkole, przeprowadzonej w Zespole Szkół Ogólnokształcących w Wydminach w przedziale wiekowym 14-16 lat.

Załącznik nr 16. Wyniki ankiety dotyczącej bezpieczeństwa w szkole, przeprowadzonej w Zespole Szkół w Gawlikach Wielkich w przedziale wiekowym 10-13 lat.

Załącznik nr 17. Wyniki ankiety dotyczącej bezpieczeństwa w szkole, przeprowadzonej w Zespole Szkół w Gawlikach Wielkich w przedziale wiekowym 14-16 lat.